

Oglasi, pripisana itd. laju i računaju se na temelju bičnog cjenika ili po dogovoru.

svi za predbrojbu, oglašje itd. su se naputnicom ili položom pošt. stacionice u Beču administraciju lista u Pulu.

ad naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

so list na vrijeme ne primi, aka to javi odpravničtvu u svorenom pismu, za koji se plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

ekovnog računa br. 847849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

Izlazi svakog utoraka i petka o podne.

Netisani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, na godinu 6 K za seljake, li K 6—, odn. K 3— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utičnje se u Pull.

Pojedini broj stoji 10 h. koji u Pull, toll izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Glinia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svjetla svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavač Stepo Gjiivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić, drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Naša mornarica.

Nekoliko misli o austrijskoj mornarici obće, a o trgovačkoj mornarici napose; podpora istoj; o djelovanju naših čveta; o podpori glavnica; o vrstnosti naših pomoraca.

Pod Visom osvjetlala si godine 1866. naša hrabra vojna mornarica svoje junacko čelo odnesav nečekivano sjajnu pobjedu sa bojnog polja. Nečekivana bijaše u toliko, što je bila u ono doba naša vojna mornarica i brojem brodovlja i kaovom istih daleko za suparnikom Italijom. U onoj glasovitoj bitci nije dakle slučivala ni veličina brodova, ni njihova akost ili vrstnost, nego spretnost zapovjednika i junacko momčadi. Tadašnji epovjednik vojne mornarice admiral Teufeloff kazao je na jednoj svečanoj gostbi navedenoj mu na čast nakon povratka iz Dalmacije: „Ja sam pobjedio, ali slava one ilke pripada našoj junackoj momčadi, unoj odvažnosti i hrabrosti. Pozivljem vas dakle, da dignete čaše na zdravlje i na čast sviju članova naše mornarice, izredju kojih odlikovane se ponajviše Dalmatinci i Istrani vatrenošću i hladnokrvnošću vrsno i točno sve moje zavjedi.“

Rečene godine sačinjavali su vojnu mornaricu skoro isključivo mornari sa naših obala. Od tada počela se naša vojna mornarica sve to više dizati, jer su pod visom odlučujući krugovi naučili, da se valja u buduće pouzdati jedino u hrabrost i odvažnost mornara, već da im treba i odgovarajućih sredstava, a da uzognu eventualno odjet i silinjemu protivniku. Iz svih krajeva monarhije hrllili su u službu vojne mornarice koli častnici, koli prosti vojnici. I tako je došlo, da su danas u ratnoj mornarici zastupana sva emena ili svi narodi monarhije — izum dakako židove, koji se rado neizlažu jakim pogibeljim. Ali srce ili jedro ratne mornarice ostalo je i danas hrvatsko, jer i sada hrvatska momčad iz Istre, hrvatskog Primorja i Dalmacije u ogromnoj čini u njezinoj službi. Da se pako sa našim momčadi prema njezinom broju i njezinoj važnosti, u narodnostnom pogledu ako bi se moralo, nepostupa ni od strane vlastnika ni zapovjedništva, dokazano je to opetovno u Vašem velecijenjenom listu. Pa paze oni, kojih se to tiče, da se tako postupanje neosveti!

Ako svratimo pogled na našu trgovačku mornaricu, opaziti ćemo skromnoga odvažnoga kapetana, koji plovi svojim domom u daleke krajeve svijeta dižući naša ponosno častnu svoju zastavu. Naša trgovačka mornarica uživa u tudjem svijetu najbolji glas radi srčanosti, odvažnosti i čeljenja njezinih časnika i mornara. Naše renjače pod zapovjedništvom starih i mladih morskkih lavova, stono niže na ovih naših obalah između Trsta i Prste Boke pronesoše slavu i čast naše trgovačke mornarice u najodalenije luko lina. One su na žalost propale, njih je malo zbog nemara onih, koji su bili u interesu monarhije i pučan-

stva primorskih zemalja prepriče tu nesreću.

Dok je cvala naša trgovačka mornarica i dok bijahu pune domaće i izvanjske luke velikih i malenih domaćih jedrenjača, cvale su i domaće brodogradionice ili skviri u Trstu, Lošinj, Voloskom, na Rieci, Kurculi, Gruz, kotorskoj Boki itd. Propašću trgovačke mornarice na jedra propala je i većina domaćih brodogradionica. Sačuvalo se je nekoje i oživilo druge tekar kasnije, kad se je započelo graditi parobrode.

Parobrodi ili brodovi na paru zamjeniše jedrenjače. Ovim nebijaše moguće, da se uspješno natječu sa parobroditi te im moradoše odstupiti mjesto.

Kod nas se ustrojilo sada najstarije i najvažnije parobrodarsko društvo „Austro-Ugarski Lloyd“ ili kasnije: „Austrijski Lloyd.“ Ono je dioničarsko društvo sa bogatom državnom podporom. Koli častnici, koli momčad lloydovih parobroda sastojala je sve do nedavna od samih naših Primoraca, t. j. pripadnika Trsta, Istre, hrvatskog Primorja i Dalmacije. Danas nije više tomu tako. Danas se sve to više urivava među častništvom Niemca i Mađjara.

Parobrodarsko društvo „Lloyd“ imade da zahvali svoj procvat u prvom redu vištinu domaćih zapovjednika, te hrabrosti i odvažnosti naših mornara. Ono je na svoju nesreću neko doba zanemarivalo i jedne i druge i da mu nije u teških okolnostih pritekla država sa izdašnom podporom na pomoć, bilo bi stalno propalo. Lošom upravom, t. j. nespretnošću ravnateljstva i upravnog vieća bio je „Lloyd“ došao na rub propasti. Spasila ga je dakle država, koja nije znala spasiti trgovačku mornaricu.

Za „Lloydom“ postala su druga domaća parobrodarska društva, uzduž naše obale. Ona se liepo razvijaju pod vištinu ravnanjem spretnih dioničara i uz pripomoć jedne ili druge pole monarhije.

Državnom pripomoći nastaje i takozvana parobrodarska društva slobodne plovitbe, koja sagrađiše velike parobrode za daleke puteve i velika mora. U ove parobrode uložise dioničari ogromne kapitale, koji im nose poštene interese.

Nu te državne podpore nisu uvijek valjano upotrebljene. Država podupire naime kapitaliste i brodograditelje, nipošto kapetane ili mornare, koji stavljaju danomice svoj život na kocku, a za koga se nebrine nitko, ako se ponesreće ili ako postanu bilo s kojeg razloga nesposobni za rad i zaslužbu. Ovi neimaju dakle nikakve izravne koristi od državnih podpore.

Za ponesrećene ili ostarjele mornare postoji doduše i kod nas dobrotvorni zavod sv. Nikole, ali podpore nedaje onim zaslužnim a nesposobnim mornarom, koji imadu sinova, pa i neimati nikakve koristi od njih.

Do mala izliče rok podpore, što ju država pruža, pa mi upravljamo toplu molbu pozvanim čimbenikom, napose našim državnim zastupnikom, da bi se od proračuna sviju pomorskih društava do-

značilo njeku svotu za mirovinsku zakladu pripadnika trgovačke mornarice. Istotako imala bi i država doprinieti za ovaj razred pučanstva, toli radin, pošten i požrtvovan, koji se izvrgava pogibelji za pomnoženje velikog kapitala. Imalo bi se urediti i pomorski zakonik ili red uvedenjem novoviekih ustanova i nužnih promjena, pa da se uzmogne kazati siroti mornaru: evo, to su tvoje dužnosti, a ovo su tvoja prava.

Sa mornari imalo bi se postupati uvijek kao sa čovjekom jednakim i ravnim najinteligentnijim i najmogućnijim gospodinom. Promjene, koje bi se imalo uvesti nebi smjele biti jedino na zaštitu i sigurnost kapitala, već također i na obranu i za boljak onoga, koji u istinu radi. Jedan i drugi moraju se uzajemno podupirati, jer jedan bez drugoga nesmaže ništa; kapital bez radnje jest mrtav kao što je i radnik bez podpore nemoćan.

I brodogradionice imalo bi se pružiti podporu, da nestoje tamo mrtve i da nemoraju stoline marljivih i vieših radnika tržiti kruha u tudjem svijetu. Pogodnoću ovog pomorskog obrta dalo bi se domaćim radnikom zaradnje i izbjelego mnogim smutnjam, štrajkom itd.

Državni zastupnici imadu eto široko polje, koje je još imalo obradeno i koje čeka marljive i požrtvovne ruke. Učine li oni i u tom pogledu svoju dužnost, neće im se moći prebaciti, da gube vrijeme u bezplodnih međusobnih borbah i da nemare za trpeće radništvo. Tada će im biti radništvo zahvalno i ponašati će se mirno i triezno idući za svojim poslom, svakdanji kruh i osjegurati bar dielomice pristojnu starost.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 12. aprila 1902.

U skrajnjoj naglici opisah Vam posljednji put prizore, što su se dogodili u sriede dne 9. po podne u zastupničkoj kući carevinskoga vieća. Ti prizori bili su grozni, al se je ipak moglo opaziti da bar za sada neće polrajati. Svenjemci bili su kod lupanja, vikanja, napadanja riečmi i činom osamljeni, a i oni kao da su to učinili za pokazati opet jednom kako to izgleda. Sam njihov papa Šenerer nije sudjelovao nego se je samo zadovoljno smijao gledajuć svoju dječicu. Htjeli su imati „punat“ napried pred njemačkimi nacionalci, koji su se već tih dana konstrušili i već dan napovjedali ostru oporbu vladi.

Glasovanje o obrtnih i specijalnih škola.

Prema svrsi sjednice od sriede napovjedao je predsjednik, da će se glasovati o obrtnih i specijalnih škola jedva sutra dan, jer da je već kasno i da će se glasovati po imenih.

I glasovalo se je odmah početkom sjednice dne 10. t. mj. Sve stavke proračuna bile su prihvaćene po velikoj većini bez ikakvog prigovora.

I resolucije, osim jedne, bile su primljene običnim glasovanjem.

Samo o resoluciji dra. Ploja, koja bijaše čedo kompromunjerenih stranaka, glasovalo se je po imenih. Ta resolucija zahtjevala je od vlade, da se u jednom gradu okružja Budjejevičke trgovačke komore ustrojje česka, a u jednom gradu okružja Egerske trgovačke komore njemačka obrtna škola.

Za nju su glasovali zastupnici svih slavenskih naroda, Talijani, Rumunji, socijalni demokrati, a od Niemaca njihovi veleposjednici i katolici.

Protiv njoj su njemački nacionalci i njemački liberalci.

U sve za resoluciju 222 zastupnika, protiv njoj 69.

Uzegnuli su se od glasovanja antisemiti, razni njemački liberalci i Svenjemci. Od ovih bili su u dvorani tri četiri da malo komedije čine, a osamljen također njihov odpadnik Wolf. Ovaj se je htio izkazati. Dovikivao je, da je cielo to glasovanje ludorija, čitao je imena občina koje su prosvjedovale protiv česke obrtnoj školi, i činio kojekakve opazke. Za sve to nitko nije mario. Glasovalo se je dalje i odglasovalo.

Većina njemačkih zastupnika se je upravo smiehu izvrgla. Poglavice njihove bili su složno odlučili postaviti resoluciju što ju je postavio dr. Ploj. Njemački nacionalci, njihov klub, nije na to pristao. Onda su odbjegli i liberalci i antisemite. Svenjemci koji su večer prije onako bučili, nisu se ni prikazali. Jedna novina pišuć o tom, rekla je da se pametnije postupa u svakoj ludnici nego li u zastupničkoj kući.

Pučko školstvo.

Iza rečenoga glasovanja prešlo se je na razpravu o pučkom školstvu. Kod te razprave govorili su u četvrtak i petak jako na dugo Svenjemac Schreiter, i socijalni demokrat Seitz, obojica u smislu protiv uzgoju školskom u vjerskom katoličkom duhu. Svećenik iz njemačkoga južnoga Tirola Schrott zagovarao je školu na podlozi katoličke nauke i protiv talijanskim školam u njihovih njemačkih predjelih. Zast. Perić razvijao je povjestno, kako se hrvatski jezik zvao hrvatskim od najdavnijih vremena, i pod Mijetčani, i za kratke vlade Franceza, i kako su tek austrijske vlade došle pokušaji, da zatru starinsko slavno hrvatsko ime. On je upozorio austrijske vlade kakov je to grieh, koje počinjaju na Hrvatih i pogreška za monarhiju samu. One bi imale nastojati da se uzdrži i učvrsti to ime protiv raznim neprijateljem monarhije, koji vrebaju na iztočne obale jadranskoga mora, osobito na Talijane. Oni si po malo, pomoću vlade i društva „Lega nazionale“, pripravljaju zemljište za se na tih obalah u Primorju i u Dalmaciji, a još vidljivije u Albaniji. Da ima monarhija pravih državnika, ona nesamo da nebi podupirala talijanskoga življa i sa školami u Trstu, Istri i Dalmaciji, nego bi morala uzgajati Arbanase nastanjene kod Zadra za svećenike, učitelje, ljecnike itd. pak jih pošiljati u Albaniju, da šire tamo prosvjetu i austrijsku misao.

Kod te razprave govoriti će o školstvu u Slovenskih i primorskih zemljah zast. dr. Žitnik.

Tužbe Talijana.

Zast. Lenassi iz Gorice tuži se u jednoj interpelaciji na to, što se porodne razprave, koje imadu političke natruhe a spadaju pod okružno sudšte Goricku redovito vode u Inomostu ili Beču. Bennati pak, isto u jednoj interpelaciji, tuži se na upravu kotarske bolničke blagajne u Puli.

Creski občinski izbori.

Zast. Spinčić predao je jučer interpelaciju na ministra - predsjednika kao upravitelja nutarnjih poslova tičući se priprava za občinske izbore u Cresu. Občina sastavila je posve pogrešne izborne listine. Reklamaciona komisija nije jih htjela popraviti. C. kr. kotarsko glavarstvo Lošinjsko također ne. Gospoda od občine, videć se prije toga u stisci, imenovala su c. kr. namjestnika grofa Gočssa svojim počastnim građanom.

Pošto se je s listinama nezakonito postupalo, pita se ministra - predsjednika, da li je voljan narediti, da se dosadnji nezakoniti postupak uništi, i naredi novi, zakoniti.

Za uredjenje Raše.

Medju vladinim zakonskim osnovama je također preliminar iznosa koji dolaze u godini 1902. u porabu iz zaklade za melioracije. U tom preliminaru nalazi se također: Uredjenje rieke Raše. Pri tom je kao poduzetnik pokrajina Istra. Za godinu 1902. daje država za to uredjenje treći obrok, i to u iznosu od K 24.000. Tolike iznose je država dala pokrajini godine 1900. i 1901. Koliko se je i što s tim i tolikim novcem učinilo?

Njemačka zajednica se je razpala.

Njemački zastupnici, osim katoličkih, u carevinskom vijeću bili su počeli formalno i stvarno postupati zajednički, kad su ono za Badena i Thuna rusili parlament. Onda su pak bili odlučili, da se poglavice njihovih stranaka sastaju kod svake prilike i da odlučuju kako njim je postupati. To bijaše njihov "konferenca poglavica". U to konferencie bili su početkom pozivani i Svenjemci, al oni se nisu ođazivali. Poglavice svih ostalih njemačkih stranaka su se sastajali svako toliko, i odlučivali su kako imadu u zastupničkoj kući postupati. Dakako valjalo je to skoro izključivo o postupku proti Slavenu. Inače su se oni, osobito liberalni i socijalni Njemci te antisemiti, psovali na najgrubiji način koli u novinah toli u parlamentu.

Sad se je ta zajednica njemačka razpala.

Njemački nacionalci, u koje spada većina njemačkih zastupnika iz alpinskih zemalja, i koji su najmnogobrojnija njemačka stranka, odlučili su prošlih dana stupiti u oštru opoziciju proti vladu, i zahtjevali od ostalih njemačkih stranaka da i one to učine. Njemački veleposjednici i antisemite su taj zahtjev otvoreno odklonili. Njemački liberalci izrazili su se onako na pola. Već i tako oslabljenim teško njim je bez vlade, od koje uvijek žiru kao i liberalni Talijani, a opet htjeli bi se i oni pokazivati dobrimi Njemci radi izbornika. Kad su njemački nacionalci dobili te odgovore, onda su odlučili, da izstupaju iz njemačke zajednice, i da neće već dolaziti u konferencie njemačkih poglavica.

Svi će se naći kao uvijek proti Slavenu, al neće se već formalno o tom dogovarati u konferencijah.

Mnogi daju tomu veliku važnost, drugi opet malenu.

Njeko znamenitost svakako ima. Koerber je bio srušio desniciu parlamenta za volju i u prilog Njemaca. Njemačka zajednica bila mu je mila. Sad se je sama porušila.

Prosvjed

hrvatskih biskupa u pitanju svetojeronimskoga zavoda.

Priobitujemo niže prosvjed, što ga je u ime hrvatskih biskupa sarajevski nadbiskup dr. Stadler pročitao i uručio svetom ocu papi, i što ga donasaju svi hrvatski neodvisni listovi. Prosvjed taj glasi:

Sveti Oče!

Ođani podpisani govornik, Vaš najponizniji i najprivrženiji sluga i sin, pristiri pred Vašim licem, dužan je, da izloži Vašoj svetosti, što sliedi:

Kako no kada se je Vaša svetost prošle godine apostolskim breveom „Slavorum gentem“ udstojila dobrotom odlučiti, da novi preobrazeni narodni kolegij sv. Jeronima u Rimu bude nazvan svojim pravim i istinitim imenom — pro croatica gente — sar je naš narod čuvsvom najživlje zahvalnosti i oduševljenja i jednočusnim plebiscitom više milijuna glasova pozdravio tu Vašu vrhovnu odluku — tako na prvu viest, da je sveta stolica uslied zahtjeva diplomatskih, iznesenih od malene Crne Gore glede zavoda sv. Jeronima došla do zaključka, da promieni ovo ime, već proglašeno u navedenom apostolskom breveu — „pro croatica gente“ — i da se povrti na zastarjeli i danas bezsmisleni naziv ilirski, uzrujava se jednako u svim svojim slojevima i osjeća se duboko ogorčen i uvrijeđen dotle, da su neki došli do žalostne misli, da se radi toga čina oćiepe od Rima i da prodju na razkol.

Ganut takom nepomišljenom, ali žalostnom namjerom, koja se širi u raznim redovima, a u drugu ruku znajući da tumaćim dobro poznata čuvsva prečastnih biskupa Dalmacije, Hrvatske, Slavonije, Bosne i Hercegovine, podpisani je smatrao svojom strogom dužnošću, da pohiti u Rim pred Vaše prietolje, da odvrti takovu pogibelj i poslie dužnih i zdusnih obaviesti proniknutih načelima pravde i istine, da ponizno ali živo zamoli Vašu svetost, neka kao ljubezljivi i pravedni otac ne bi na nijedan način dozvolila, da našemu narodnom zavodu ime već proglašeno i koje mu dan danas jedino pripada, „pro croatica gente“, bude opozvano i promienjeno uslied upliva bilo to i diplomatskih elemenata tudjih i protivnih, a samo na povredu i štetu našega siromašnoga naroda.

Sveobće ogorčenje hrvatskoga naroda radi te viesti nije, sveti Oče, bez intimnih i pozitivnih razloga. Kada je sveta stolica, vodjena očinskom ljubavlju prama ovom katoličkom i uvijek vjernom narodu od svoje inicijative, poslie zrela i objektivna razmatranja, došla do odluke, da preobrazi na zgodni način svetojeronimski kolegij, ona sama naslonjena na istim kriterijama nazvala ga je njegovim pravim i točnim imenom „pro croatica gente“. Ovo ime, koje leži toliko na srcu našem narodu, sveta stolica bez sumnje ne bi nikada bila opozvala ni promienila u zastarjelo i bezsmisleno ilirsko, da u isto vrijeme ne nadodjoše bezrazložne pobune i nepravedni zahtjevi od strane neprijatelja ovoga imena, koji su također neprijatelji i protivnici svete stolice. Koliko je nama poznato, diplomatski zahtjevi naše austro-ugarske vlade, premda u obće nepovoljni za Slavene monarhije, a najviše za Hrvate, ne bi bili mogli navesti Vatikana na opoziv hrvatskoga imena, da nije bilo intervencije crnogorske kneževine putem svoga vanrednoga diplomatskoga poslanstva.

Dokazano je u izobilju sa povjestničkim neoborivim izpravama, da Crna Gora kao takova nije nikada imala nikakovo pravo za naš zavod. Istina je, da zemljište medju Barom i Ulcinjem, koje danas sačinjava samo jedan dio neđadnje barske nadbiskupije, uživalo je dobrotom legitimnih vlasnika pasivno pravo na sveto-

jeronimski zavod. Ali ga je uživalo samo, pošto je sačinjavalo dio, Stare Dalmacije, pa su se samo na temelju tih dvaju razloga ljudi onoga zemljišta priznavali kao katolici i kao Hrvati. Za to pravo govoreći dan danas onaj dio barskoga naroda pod gospodstvom Crne Gore ne bi imao nikakova prava, pošto se ne priznaje hrvatskim, nego srbskim; budući ovo političko ime njemu je službeno naloženo od njegova knjaza, premda, da se bistro kaže, taj narod nije hrvatski ni srbski, nego arbanaski, te govori jezik sasvim posebn i sasvim različit od hrvatskoga i srbskoga.

Za to hrvatski biskupi, upitani od svete stolice o zgodnosti, da se usljed nepravednih zahtjeva neovlastenih faktora promjeni ime već dano kolegiju u svrhu da „olakote svetoj stolici zadaću kako bi išla u susret zahtjevima Crne Gore, odgovoriše savjetujući, neka bi se slobodno već proglašeno nazivu „pro croatica gente“ pridodalo još „et pro catholicis Serbis Archidiceseos Antiharenensis“, što bi bilo moralo podpuno zadovoljiti Crnu Goru. Glasa se, da je sveta stolica u svrhu da ukloni i druge poteškoće, koje su se pojavile, poslie proglašenja brevea i koje bi mogle dovesti u opasnost obstanak svetojeronimskoga zavoda, podpisala 6. ožujka sporazumak sa Crnom Gorom, u kojem se utanačuje, da se sasvim briše hrvatsko ime, i da se opet uzme ostarjelo ilirsko. Ali ta odluka, za koju bi se reklo, da je nametnuta diplomatskim ciljevima i jedino na štetu hrvatskoga naroda, mjesto da umanji poteškoće, povećaje ih do najviše stepena. Jer i ako se dopusti, da će se svetojeronimski kolegij pro illyrica gente jednom otvoriti, njegov je obstanak absolutno kompromitiran.

U današnjim okolnostima i time, što je sveta stolica privolila zahtjevima Crne Gore, koja, kako je već rečeno, ne može navesti nikakovo historičko pravo, a hrvatskom narodu olima se i briše se njegovo ime, koje je bilo također zahtjevano od bitne promjene zavoda, ne će se naći ni jedan mladi hrvatski svećenik, koji će htjeti da u nj udje kao pitomac, pa taman bio ex obedientia poslan od svoga biskupa. Neka se tomu, nadoda, da već dobiva korjena misao, da u slučaju, u kojem bi sveta stolica držala do toga, da privoli namjerama Crne Gore i kojega drugoga nametnika na štetu Hrvata, neki od uplivnijih medju ovima stali bi odmah da sakupljaju novac da osnuju u Rimu svoj zavod, kojemu bi bilo slobodno nazivati se hrvatskim, pošto vole u obće izgubiti dobra sv. Jeronima, i prepustiti zavod predja svojim protivnicima, nego trpjeti, da im se poriče njihovo ime.

Stvar je odviše dandanas poznata, da neprijatelji Hrvata, a osobito Madjari napinju sve svoje sile, da otmu nama, te svim našim stvarima i ustanovama hrvatsko ime i pošto nisu postigli, da se narodni svetojeronimski kolegij nazove kojim ekskluzivnim imenom, izazvali su da bude nazvan imenom ilirskim, koje, kako smo već natuknuli, ne znači ništa, samo da se ne pojavi hrvatsko ime, za koje bi htjeli da se i ne zna da postoji.

Radi toga ponizni govornik i na ime svojih prečastnih drugova hrvatskih biskupa i svega vjernoga i katoličkoga hrvatskoga naroda zaklinje Vašu svetost, u čijem očinskom krilu svaki katolički narod našao je i nalazi zaštite i obrane, neka udiele pravicu ovom narodu tako progonejenom i neka dobrotivo dozvoli, da se barem u Rimu uzmogne nazivati onim imenom, koje mu je udjelila sama božja Providnost, i neka prama tomu zavod preobražen u kolegij i koji mu pripada po božjem i po ljudskom pravu ne bude inače nazvan, nego kako ga je Vaša svetost već nazvala jedinim imenom pravim i točnim zavoda ili kolegija „pro croatica gente“.

Sve, što je izloženo, sveti Oče, nije drugo, nego najiskreniji izraz čuvsava svega

hrvatskoga episkopata, kako se to može razabrati iz pisma pojedinih biskupa, a osobito iz pisma metropolitne najveće crkvene provincije u Hrvatskoj i Slavoniji, nadbiskupa zagrebačkoga.

Uzdajući se u veliku mudrost i pravednost Vaše svetosti, kao sveobćega Oca svih naroda, ljubeci Vaše noge, izpovjeda se najdubljim poklonstvom:

Rim, na Uzkr 1902.

Vaše svetosti najpokorniji i najprivrženiji sluga.

Josip Stadler,

metropolita i nadbiskup vrhbosanski.

Odgovor

na interpelaciju zastupnika Spinčića i drugova radi loše občinske uprave u Dekanah. U sjednici carevinskoga vijeća od dne 8. t. m. j. odgovorio je ministar - predsjednik dr. Koerber, kao upravitelj ministarstva nutarnjih poslova na spomenutu interpelaciju sliedeće:

Občinski načelnik Mahnić uživao je još nema tomu dugo najbolji ugled, o čemu svjedoči okolnost, da je bio kod konstituiranja novoga občinskoga zastupstva dne 13. oktobra 1900. izabran jednoglasno občinskim načelnikom. Kasnije izgubio je povjerenje nipošto neopravdana jer se neđa tajiti, da se je dogodilo tečajem njegova poslovanja velikih neurednosti u občinskoj upravi.

Radi tih neurednosti nije pako moguće okriviti samo občinskoga načelnika Mahnića, već su iste dolazile većinom zbog nesposobnosti i nemara občinskoga tajnika koji bijaše medjutim ođpušten od službe ovaj posljednji uložio je u druztvu većina obćinara proti občinskomu načelniku kaznenu prijavu radi uredovnog promjene; dotična kaznena prediztraga bijaše pak od strane c. kr. državnoga odvjetništva u Trstu zaključkom od dne 10. decembra pr. g. obustavljena radi pomankanja dokazah.

Pošto je nastala usljed protivljenja proti občinskomu načelniku trajna nesposobnost občinskoga zastupstva za daljnje poslovanje, odlučilo je namjestništvo, da se ono razpusti stupir u tom pogledu s zemaljskim odborom u dogovor radi namještenja privremene občinske uprave zaključak toga dogovora zakasnio je, je bijaše teško doći do sporazumka. Na vladar te poteškoće moglo je namjestništvo dne 12. marca t. g. razpustiti občinsko zastupstvo, te namjestiti privremenu upravu koja sastoji od dvih članova, kojim se nije prigovaralo s nijedne strane, i koje podaju dostatnog jamstva za zakonitost poslovanje, te občinskoga upravitelja njegovoga zamjenika.

Istodobno je namjestništvo povjerenje jednomu činovniku kotarskoga poglavarstva u Kopru, da provede izbor novoga občinskoga zastupstva sa izričitim nalogom da se taj izbor obavi u najkraćem od kona ustanovljenom roku.

Posve je dakle opravdano očekivati da će u občinskoj upravi u Dekanah stupiti opet do mala uredjeni odnosi toli željeni red.

Obzirom na podatke gospode interpellanta, da je Mahnić zaračunao obćinske staklenice vina, koje je bio podao kotarskomu poglavaru, moram već konstatirati, da kotarski poglavar nije primio nikada takvog dara. *) Kotarskomu poglavaru, koji bijaše prisutan konstituiranju občinskoga zastupstva, ponudio je obćinski načelnik prije odlaska čašu vina, koju poglavar iz uljudnosti do polovice izpija. Ja nisam toga mnijenja, da je taj uljudnosti zaslužio, da se ga je stavilo krivo svietlo.

*) Interpellanti nisu kazali, da je načelnik podario dvije staklenice vina kotarskomu poglavaru, već, da je te staklenice slatio na račun obćini. Op. p.

Oružje
Fra
Fr. Si vi
nedilji
diru?
Jur. Nisan
da su
Fr. Fine
dile.
Jur. I del
Fr. Ma:
Jur. To i
u dia
Fr. Zač
Jur. Pak
Fr. Škod
Austri
zavana b
danika iz
prisustvo
dalje raz
kjučak,
kompromi
Gra
priobće
korake e
zavoda sv
benom di
lici gla s
hrvatski
panje crn
pjehe crn
ćen u is
sporazum
takvom p
zantimno
lahko nje
Knez Nje
kao junak
bratimstv
na glas s
spletkarst
Nijedno p
zavidjali
diplomaci
dušmani.
protivnici
čast i p
diplomaci
dušmanom
gorski di
svoga gos
kajnog ras
nalazi na
tako, luku
dnr u dru
ovjekovjed
dućeg bal
Srbiji
diplomatsk
radi toga,
diplomatsko
stvoriti tie
Bugarske,
pustiti sv
Belgij
ljovini vla
cionarino

to može
iskupa, a
veće crk-
Slavoniji,
st i pra-
tega Ota-
izpovjeda

majpriv-

bosanski.

ća i dru-
Dekanih.
dne 8
sjednik
istarstva
aterpela-

Zivo je
ngled, o-
bio kod
zastup-
jedno-
Kasnije
pravdano
o di lo-
ranj
bčin

nako mo-
ačelnik
om zbog
tajnika
službe
u većin-
ku kaz-
ronjevi-
a bija-
odvjet-
dne 10
adi pe-

otivštin-
nespa-
a daljn-
u, d
gledu s-
radi na
uprave
je, je
a. Na-
estniče
občinski
uprave
ojim
i ko-
zakoni-
itelja

porje-
avarst-
oga o-
analoga
n od z-

kanik
dnosaj
e int-
o obič-
poda-
reć ko-
je pri-
u pog-
ditirat
občin-
koju
ice iz-
taj
stavil-

la je
vina
te d
Op.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Franina i Jurina.

Fr. Si' vidja Jure, kako su pasale niku nedilju nike gospe preko plade u Kaldiru?
Jur. Nisam li vidja, nego su mi povidali, da su hodile po soldasku: anc, cvaji
Fr. Fine su glave pak su se valje nava- dilje komandu.
Jur. I dela za speditore.
Fr. Ma: in slavo da neznoju.
Jur. To im je napaka: šjor Fulin, ki hi ni uoia kane talijanski.
Fr. Zač je para, da će sve pokalabrežit.
Jur. Pak hi ni ostalo kone jedan par.
Fr. Škada da su ni te!

Razne vijesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Dne 10. t. mj. obdržavana bijaše skupština slovenskih pouzdanika iz Štajerske u Celju; kojoj je prisustvovalo 300 odaslanika. Nakon podulje razprave, stvorise skupštinar i zaključak, kojim prosvjedaju proti svakom kompromisu.

Crna Gora. Službeni list kneza Nikole priobuče tečaj dogovora i diplomatske korake crnogorske vlade u poslu pitanja zavoda sv. Jeronima u Rimu. U neslužbenom dielu lista opravdava po svoj-pilici glasoviti crnogorski diplomat, hrvatski odpadnik Lujo Vojnović, postupanje crnogorske vlade, izište velike uspjehe crnogorske diplomacije. Članak, priobčen u istom broju, pod naslovom „Nas sporazum sa sv. stolicom“, sastavljen je takvom prepreduzeto, zasukanosću i bizantinizmom, da si može njegov pisac lahko uzeti manj patent linbe i larjezstva. Knez Nikola, koji je još nedavno slavio kao junak nad junaci, kao šit stobodje i braimstva svijru Slavenu, dolazi eto sada na glas svojim diplomacijom, kojoj će u spletkarstvu i neiskrenosti teško naći para. Nijedno pošteno slavensko srce neće zaista zavidjati te slave knezu, Nikoli ni njegovoj diplomaciji, jer odo, čemu se vesele ljuti došmani Hrvata i čemu pljjeskaju zagrizeni protivnici Slavstva, nemože služiti na čast il' ponos ni Crnoj Gori ni njezinoj diplomaciji, koja se je dala pod kiriju din-dusmanom Slavstva. Ako ide prvi crnogorski diplomat za tim, da dovede svoga gospodara do nezavidjene slave po-kojnog razkralja Milana, to se doista za to nalazi na najboljem putu. Samo napried tako, likavi Lujo, pa će Te Tvoj Gospodar u drugom izdanju „Balkanske carice“ ovjekovječiti kao glavnog osnivatelja budućeg balkanskog carstva.

Srbija. Srbska vlada opozvala je svog diplomatskog agenta u Sofiji, Ivana Gajuju radi toga, što da nije uspio u nekom diplomatskom poslanstvu. On je nastojao stvoriti tješnije odnose između Srbije i Bugarske, a pošto nije uspio, morado zapustiti svoje mjesto.

Belgija. U toj krasnoj i bogatoj krajevini vlada posljednje doba polu-revolucionarno stanje. Radnička stranka, koja je

vrlo dobro zastupana u parlamentu, zah-tjeva od vlade obće izborno pravo. Tomu zahtjevu pridružila se i liberalna stranka u Belgiji. Pošto se vlada protiviti tomu zahtjevu, ustali se radnici proti vladi i proti javnom poredku, te je došlo u više belgijskih gradova do krvavih sukoba između oružane sile i radništva.

Mjestne:

Akadomiji, koju su priredili djaci ovdješnjeg c. kr. gimnazija u subotu večer, u dvorani gostione „Stadt Pilsen“ prisustvovalo je mnogo izabranog občinstva, osobito častnika c. i kr. mornarice. Raz-pored je odpočeo sa prologom, koji je krasoslovio djacić pl. Kunst. Sljedeće točke bijahu izvršene na obće zadorolj-sivo prisutnika. Poglavitno se iztakoe na glasoviru djaci Sterz, Wolf i Vra- tovič, na guslama Polaćezek i pl. Schurhardt, u deklamiranju Keil, Rossetti, Hinteregger i Her-mann. Najsajajnije uspjelu točku, odlomak iz Shakespearovog „Julija Cesar“, izvršise osmoskolci Abramci i Wolf, koji su uprav majstorski pogodili svoju ulogu. Pjevanje uspjelo nad svako očekivanje tak-dojer taku, da su pjevači bili odlikovani burnim pljeskom prisutnog občinstva. Kod te „akademije“ sudjelovali su sljedeći djaci naše krvi i jezika, i to: nadobudni Abramci, zatim Vratovič, Mlačić, Sladonji, Orlić, Rokić, Žiza, Bujčić, Preradović, Albanese itd. Izvištejuć u toj prvot „aku-demiji“ vrlih djaka, drago nam je kon-štatovati, da je čist dohodak pripao za-kladni za podporu siromašnih djaka. Samo napried tako, nado naša, učite marljivo na našu i korist naroda!

Naš seoski listonoše. U jednom posljednjih brojeva pritužili smo se, da predplatnici „Naše Sloge“ na Puljštini ne primaju redovito našega lista i da su neko-koji odlučili radije pustiti list, nego li plaćati ga u neprimati. Da je u istinu bilo neurednosti kod dostavljanja novina i pi-sama u puljskoj okolici nije ni ti čudo, jer za svu-puljsku okolici obavljao je taj posao samo jedan čovjek i to takav, koji — lako nam se čini — hrvatski niti čitati neznade. Kada bi taj čovjek nosio pisma i novine Kalabrezima, nebi nas brigalo, da li zna ili ne hrvatski, ni- jer u našoj okolici živi 90% (devedeset- deset postotaka) hrvatskih ljudi, za koji je seoski listonoša opredieljen, tada smo dužni da dignemo svoj glas. Danas ga dižemo tim više, što doznajemo, da se misli to neurednosti doskočiti imenova-njem dne 1. maja dvojice novih seoskih listonoša, a opet takovih osoba, koji, akoprem slavnsku ime nose, nepo-znaju jezika puka, kojem u imadu služiti. Da isti hrvatski neznadu dokazom je to, što jih predlažu i preporučaju gospoda Frank i Rizzi, a koga ovi preporučaju, taj sigurno nepoznaje hrvatski, taj nije prijatelj našega puka. U ime našega naroda na Puljštini, mi, kao glasilo istarskih Hrv. ta prosvjedujemo najprije proti tomu, što se nije za to ujestra razpisalo natječaja te što se hoće ili se jest jur imenovalo „pod ruku“ osobe, koji nerazume pisma ni je-zika našega puka u Istri. Prosvjedujuć dakle proti takovome postupanju za-htjevamo najodlučnije, neka se vrši ravnopravnost te da se ta imenovanja, ako su već usliedila, unište, a listonoša-ima imenuju osobe, koje su hrvatskomu jeziku podponuma vješte u pismu i go-voru, a to tim više, jer služba dostavljanja pisama jest stvar delikatnosti i povjerli-vosti.

Toliko na znanje slavnome ravnateljstvu pošte u Trstu, našim državnim zastupnikom u Beču — i gospodinu upra-vitelju Franku u Pulji!

Pokrajinske:

Daklo je ipak imenovan! Sa druju strana doznajemo istodobno, da je ime-novan tršćansko-koparskim biskupom preč.

g. dr. F. K. Nagel raynetelj zavoda „Al-l'Anima“ u Rimu. Čudan je slučaj, da donošaju tu viest istodobno dva vjerski povelje protivna si lista, naime glasilo nje-mačkog svećenstva u Beču „Reichspost“ i glasilo tršćanskih židova i framasuna zlo-glasni „Il Piccolo“.

Prvi je mogao doznati za to imeno-vanje od visokih crkvenih i političkih krug-ovah u Beču, a drugi od preč. biskup-skoga ordinarijata u Trstu, komu je postao pod preč. Petroniem službenim glasilom.

Preč. g. Nagel rodio se je u Beču god. 1855; posvećen je za svećenika g. 1878.; bjo je neko vrijeme dvorski kapelan, a g. 1887. bio je imenovan ravnateljem „Augustinec“ u Beču. G. 1889. postao je ravnateljem zavoda „All' Anima“ u Rimu gdje je naučio posve dobro talijanski.

Novi biskup da će biti ustoličen tekar mjeseca septembra a međutim da će on potvrditi svojim zamjenikom ili kapitular-nim vikarom glasovitog prošta Petronia. Koliko nam je poznato, ovo je ako ne je-dini svakako vrlo riedki slučaj u katoličkoj crkvi, da se imenuje crkvenim nadpastirom svećenika, koji nepozna jezika većine svoga stada. U Rimu postoji društvo „De propa-ganda fide“ (za razširenje vjere), koje izgaja svećenike, koji uče jezike divljih i poludivljih naroda, i koji idu zatim propo-viedati tim narodom sv. vjeru, izlažuć se najvećim pogibeljnim životu. Mi nismo tako sretni kao rečeni divlji narodi, jer naš budući nadpastir neće moći širiti i učvršćivati sv. vjeru u jeziku našega naroda. K divljim narodom šalju misionare, koji ih podučavaju, krste i diele ostale sv. sakramente u njihovom jeziku, nam šalju biskupa, koji neće moći apsolutno vršiti među našim narodom svoje uzvišene duž-nosti. Nečudimo se onim, koji ga sklonuše, da se prime časti i službe, kojoj nije ab-solutno dorasao. Čudimo se pako tim više njemu, za koga vele, da je sin, naobražen i pobožan, da se je dao nagovoriti za nješto, zašto neima sposobnosti. Taj je moguće samo dvoje, t. j. da bijaše pre-varen, da se je krivo predstavilo narod-nostne odnose u onoj biskupiji ili da ga je zavelo častohleplje, koji neriesi ni-koga, a najmanje božjeg slugu.

Talijanske novine pišu doduše, da će biti imenovan novomu biskupu pomoćnik, čega nepozna naša crkva, van u posebnih slučajevih, t. j. kad je biskup bolestan, ili star ili mu biskupija zadaje toliko posla, da ga sam nemože obavljati. U nazočnom pitanju neima nijednog od tih slučajeva. Iste novine imenuju dapače i toga pomoćnika u osobi preč. kanonika Mar-tellanz, župnika stolne crkve sv. Justa u Trstu. Taj bi imao biti neke vrsti posred-nik između biskupa i većine njegovog stada, pošto govori slovenski jezik.

Mi neznamo, koliko je na ovoj po-sljednjoj viesti istine, ali držimo, da ne-sretnijeg izbora nebi moglo biti za Hrvate i Slovence one biskupije, nego li je preč. Martellanz. On je doduše po rodu Slove-nac, ali ništa više. On govori slovenski, ali nečati slovenski, a što je najglavnije, on je ljuti protivnik staroslavenskoj bogo-sluzbi; on je u krvi i mozgu zestok lati-nizator. Našemu narodu bilo bi u onoj biskupiji za zdvojiti, kad bi uz biskupa Niemca narinuli i pomoćnika mu sveće-nika, koji ga neljubi i nevoli. Nadamo se, da providnost božja neće dopustiti, da iz-pije do dna gorku čašu.

P. S. Kao znak vremena javljamo, da je glasilo tršćanskih židova i framasunah — a sada i biskupskog ordinarijata zlo-glasni „Zidovčić“ donio prvi sliku novoga biskupa.

Talijanski listovi neprigovaraju nimalo imenovanju prečastnog Nagela biskupom tršćansko-koparskim, a to će reći, da su oni tim imenovanjem zadovoljni.

Našem narodu onc biskupije priprav-ljuju se ružna vremena, ali zdvajati ne-smije radi toga, jer biskupi i pomoćnici im prolaze, a narodi ostaju, ako imadu

dostatno moralne i fizične sile, da se mogu odlučno oprijeti svim pogibeljnim bilo du-sevnim bilo tjelesnim.

Talijansko političko društvo za Istru. Ovih dana obdržavao je odbor talijanskoga političkoga društva za Istru u Trstu svoju sjednicu, na kojoj je izviestio predsjednik o koracih, koje je društvo poduzelo proti dvojezičnim napisom na postajah nove željeznice Trst—Poreč; za-tim je izviestio o občinskih izborih u Kanfanaru, Svetičenti i u Pazinu i ko-načno o glasovanju talijanskih zastupnika u carevinskom vieču o poznatom predlogu grofa Stürgkha proti slovenskim paralel-kam na gimnaziji u Celju. Odbor da je odobrio postupanje talijanskih zastupnika u tom pogledu.

Na kencu zaključio je odbor, da će sazvatii godišnju glavnu skupštinu mjeseca junija.

Čudno nam se čini, da nije g. pred-sjednik izviestio svoje drugove i o sjaj-nom porazu plaćenika talijanskog poli-tičkog društva kod posljednjih občinskih izbora na Voloskom!

Topovi-tučobranil. Zemaljsko kulturno vieču u Poreču zamolilo je državnu podporu, da uzmogne u našoj pokrajini promicati ustrojenje novih postajah za strijeljanje proti tuči. Za sada mu je usljeplje izposlovali popnet ciene topovom i to kod tvrđke „Greinitz Neffen“ sa popu-stom od 5 po sto. Ako je naručba naj-manjom od 10 topova, to će tvrđka badava dovesti topove iz Graca u Trst. Tako bi stajao 4 metra visoki top u Trstu 228 K.

Iz Nove Vasi — kod Poreča. Pod ovim naslovom opisuje dopisnik „N. S.“ janjarsko postupanje popa Toso sa po-vjerenim mu stadom. Onomu dopisu ima se dodati, da se je pop Toso u veselom društvu ovako izrazio: „Go introdoto in chiesa la catechizzazione italiana — i cronli ga cigado — ma quando non era rimeoio i ga taxudo; mi intanto catechizo in italian. (Uveo sam u crkvi talijansku katekizaciju — hrvati su vikali; kad nije pomoglo, sa mučali; ja sada podučavam vjeronauk talijanski.) Orako postupaju pitomeci koparskog konvikta: Toso, Franca, Majer (taj je iz Labinske crkve protierao i zadnji oče naš), gdje je jedaco sve hrvatski obavljao današnji porečki kanonik Paković — pardon Pacovici. Takovim receptom se služi pop Fulin e compania bella. Kmeta izmehavaju, rugaju mu se i kad darove donša, a od njegovih zuljeva i njegovom mukom si šire trbušine. Obla-sti svjetlovne im stoje na ruku; a od crkvene očkukuju za nagradu crvenu ko-suljicu, ili najmanje kakov titulus „conte romano“. Takovi apostoli su dostojni po-hvalae samo i jedino od „Matuljovih smrada“, a od svojih ovcica: prezir i mržnju.

Nagrade za promicanje poljodjelstva. Zemaljsko kulturno vieču u Poreču raspisuje nagrade za promicanje poljo-djelstva i to 10 nagrada svaka po 10 kruna i 20 po nagrada svaka po 50 kruna za uređenje uzor-oranica u obseju od 2000 kvadr. metara; zatim 4 nagrade od 100 kruna svaka, 20 nagrada od 50 kruna svaka i 20 nagrada od 30 kruna svaka za uređenje pašnjakah od neplodnih dielova zemljišta u najmanjem obseju od 2000 kv. met. Oni naše posjednici, koji se kane natjecati za bilo koju od ovih nagrada, neka se obrate za pobliže obaviesti na predsjedništva kotarskih gospodarskih za-druga.

Bazar“ u dobrotvornu svrhu u Opatiji. Predproše subote i nedjelje bio je u našoj Opatiji „Bazar“ u dobro-tvornu svrhu t. j. na korist bolničke za-klade, koji je stajao pod pokroviteljstvom gospođe grofice Hermine Zichy-Redern. Svečanost, čije čisti prihod bijaše namijenjen zakladi za podignuće bolnice sa osamljenim paviljonom u Voloskom-Opatija, bila je u velikom parku u Opatiji.

U predvečer tomu „Bazaru“ pisao je zaslužni riečki „N. L.“: Kako je dobro

poznato, ovi se dobrotvorni „Bazari“ ni-
pošto ne priređuju za svrhu, kojoj su u
programu namijenjeni, jer da svatko izručiti
u dotičnu svrhu samo četvrtinu onoga,
što će oko vlastite opreme potrošiti, prinos
bi bio daleko veći, nego li će u istinu biti.
Ovi su „Bazari“ više nego ista drugo iz-
ložba ženske ljepote, elegancije, koketerije,
gracije, naivne nevinosti, prepredene snoge,
ljubke nježnosti, gospodске duhovitosti i
svih onih toli brojnih i toli raznovrstnih
čara, sa kojima žena očarava i osvaja
čovječje srce.

Nije dakle nikakovo čudo, što će
ovom „Bazaru“ ili kao patronesse ili kao
dame suradnice, saučestvovali preko pe-
deset gospodja i gospodjica, između naj-
odličnijih po rodu, odgoju, ljepoti i duho-
vitosti, što ih Volosko-Opatija i Rieka broje,
bilo kao svoje stanovnice, bilo kao rado
vidjene goste. „Bazar“ će u tom pogledu
biti trijumf krasnoga spola u podpunom
smislu ove riječi. Za to jamče imena dama,
koja se nalaze na programu i koje će one
dane u posebnim paviljonima i paviljon-
čićima prodavati svakojake sitne i dra-
žestne stvarčice, sve na korist toli plemen-
ite, toli humanitarne institucije, kao što
je jedna bolnica.

Glavna skupština „Udruga Sv. Mi-
hovića u Rubeših“ (općina Kastav). Od
tamo pišu nam, da je ovo nedavno ustro-
jeno podporno društvo obdržavalo svoju
godišnju glavnu skupštinu na uskršni po-
nedjeljak uz dostatan broj članova i u
prisutnosti prijatelja iz Kastva, Voloskog i
Opatije. Među timi prijateljima bio je i ve-
zaslužni naš zastupnik g. prof. Spinčić,
koji se je ponajviše brinuo za ustrojenje
toga društva; počastive nadalje skupština-
re obćinski načelnik g. Jelusić, obć. liečnik g.
dr. Dabović, obć. savjetnik g. Dukić, g.
dr. Pošćić iz Voloskoga i drugi naši ro-
doljubi.

Nakon pozdrava predsjednika g. Ru-
beše Ivana, pročitano bijaše izvješće o
djelovanju društva, iz kojeg saznasmo, da
je u društvu bilo upisano do konca go-
dine 1901. članova 49, da je primilo te-
čajem 5 mjesečnog obstanaka 497 a potro-
šilo 109 kruna, te da je ostalo u blagajni
koncem godine 388 kruna. Na toli kras-
nom uspjehu zahvališe se skupštinarima
odstupajućoj upravi tim, da ja opet jedno-
glasno potvrdiše.

U ime nadzornoga odbora izvijestio je
skupština- re član toga odbora g. zastupnik
Spinčić, koji je pregledao društvene knjige
i sve u najboljem redu pronašao.

U odboru nalaze se sljedeći članovi:
predsjednik Ivan Rubeša; odbornici: Frane
Ferlan-Zarić, Ignac Susanj, Josip Ferlan
Ribar, a u nadzornom odboru: zast. Spinčić,
Ivan Vlah-Vičić i Andrija Puharić.

Po dovršenoj skupštini ostade članovi
udruge na okupu zabavljajući se ugodnim
razgovorom i milozvučnom pjesmom uz
časiću domaćega.

Mladomu društvu želimo iskreno da
bi rastlo, cvalelo i obilato plod donielo čla-
novom na korist a narodu na ponos i
diku.

Morska obala na Voloskom. Po-
morska vlada u Trstu raspisuje natječaj
za gradnju jednog diela morske obale u
Voloskoj luci i to od muliča do man-
draća. Polag proračuna ustanovljena je
najviša cijena na kruna 8.524 i 60 para.
Biljegovane ponude sa 1 K treba poslati
c. kr. pomorskoj vladi u Trstu najdulje
do 24. aprila prije podne. Ujedno sa po-
nudom valja poslati i jamčevinu od
400 K. Pomorska vlada podijeliti će radnju
onomu, koji njoj se bude za to najspo-
sobnijim činio.

Nacrti i proračun može se pogledati
kod tehničkog ureda c. kr. pomorske vlade
u Trstu.

Iz drugih krajeva:

Trgovачki odnošaji između Italije
i Austro-Ugarske. Talijanski poslanik na
bečkom dvoru graf Nigra poslao je svojoj
vladi potanko izvješće o uvozu i izvozu
austro-ugarskom godine 1901. Iz tog iz-

vješća doznajemo, da je uvoz ostao skoro
nepromjenjen kano i godine 1900, dočim
je izvoz, osobito obrtničkih proizvoda
ušljed obrtne i novčene krize, znatno po-
manje. Po sadašnjih statističkih podatcima, koje
priobćuje vlada Austro-Ugarske, da se ne-
dade točno ustanoviti cijenu robe; koja ona
uvuza i izvaža iz Italije. Uvoz talijanskog
voća u Austro-Ugarsku da je također ne-
promjenljiv. Tržišta austro-ugarska da su
koli za talijansko voće, toli za očišćenu
rižu skoro izgubljena. Uvoz talijanskog
svježeg grožđa u Austro-Ugarsku da je
godine 1901. znatno pao. To isto da vrijedi
za stolno voće i za zeleninu. Talijansko
cvijeće da nalazi dosta kupaca na austro-
ugarskih trgovih. Na tih trgovih da bi s
vremenom mogla naći dosta prodaje talij-
janska letučina. Istotako talijanska riba i
jaja nalaze kupaca u Austro-Ugarskoj.
Talijansko ulje uvažava se u Austro-Ugarsku
u znatnoj količini. Vina neuvažava se više
toliko radi obilnog domaćeg proizvoda.
Istotako uvažava se malo talijanske svil-
e. Poslanik preporuča svojoj vladi neka po-
šalje u Austro-Ugarsku tehničke strucov-
njake, koji bi proučili razloge tomu pa-
danju uvoza talijanskih proizvoda u Austro-
Ugarsku.

Glavna skupština osiguravajuće zadruge „Croatia“.

Dne 5. travnja t. g. obdržana je u
dvorani gradske vijećnice šestasesta redov-
nita glavna skupština zadruge „Croatia“.
Osobno i na temelju punomoći bijaše za-
stupano 140 glasova.

Nakon ustanovljenja dovoljnog broja
prisutnih članova otvorila skupštinu pred-
sjednik zadruge gosp. Ferdo Šaj, odvjetnik
i podnačelnik grada Zagreba, te pozdravi
kratkim i srdačnim govorom prisutne čla-
novne zahvaljujuć u ime ravnateljstva, da
se je tako liep broj zadrugara sakupio, što
dokazuje znatan interes, kojim javnost
prati rad naše domaće osiguravajuće za-
druge.

Po tom se je prešlo na dnevni red,
te je ravnatelj uprave g. Stjepan Grahor
pročitao godišnje izvješće ravnateljstva, iz
kojeg vadimo sljedeće:

Prošla god. 1901. bila je za zadrugu
s obzirom na razvitak poslova kao i raz-
mjer šteta jedna od najboljih od postanka
zadruge, jer ne samo da se opaža znatan
porast u unosu premija i prirastu članova,
već se razabire i obćenit interes u pu-
čanstvu samomu, koje po primjeru drugih
naroda sve većma prijanja uz domaću osi-
guravajuću zadrugu.

Ravnateljstvo iziće u svom izvješću
osobito nepristrani rad svojih rodoljubnih
povjerenika u cijeloj zemlji, te im javnim
putem za njihov poštovan rad oko raz-
širenja domaće udruge izjavljuje svoju
zahvalnost.

U Bosni i Hercegovini sve većma se
širi simpatija za ovaj hrvatski zavod, što
se osobito iz progresivnog prirasta članova
danomice opaža.

U Istri i Dalmaciji započeo je rad tek
pod konac godine, pošto je trebalo prije
toga udovoljiti svim ustanovama austrijs-
skog zakona, a da se uzumogne s organi-
zacijom odpočetli.

Račun dobitka i gubitka za god. 1901.
izpostavlja se, kako sliedi:

Na premijama, pristojbama i inim
dohodcima unišlo je K 370.481.9. (prema
prošloj godini za K 52.018.27 više).

Prirast premija u obvezama osigura-
nika iznaša K 407.261.72 (prema prošloj
godini za K 65.427.51 više), dočim stanje
sveukupnih obveza osiguranih izkazuje
31. prosinca 1901. svotu od K 1.275.359.37.

Zadruge je izplatila u prošloj godini
158 šteta u ukupnom iznosu od kruna
147.660.99.

Od prvog početka pako do 31. pro-
sina 1901. izplaćeno je za odšete kruna
1.155.879.96.

Stanje ukupnih osiguranih vrijednosti
pokazuje koncem 1901. svotu od kruna

126.465.971 (prema god. 1900. za kruna
11.478.837 više).

U vatrogasne svrhe podijeljeno je do
sada u svih krajevih djelokruga K 17.444.16.

Prema ukupnom prihodu od kruna
371.485.59 dolaze ukupni tereti sa kruna
315.828.73 u odbitak, te se izpostavlja
čisti ostatak K 55.656.86.

Od ove svote privadja se u smislu
zakonskih ustanova K 15.000 za povišenje
premiarne pričuve, nadalje prema usta-
novam razdržnih pravila K 6098.54 kao
čisti ostatak K 55.656.86.

Iza toga sledilo je izvješće nadzornog
vijeća, kojim se glavnoj skupštini izvješćuje,
da je nadzorno vijeće naprema propisu trg-
zakona tekom cijele godine nadziralo rad
uprave i točno pregledalo bilancu, te se
gledje razdiobe čistoga ostatka priključuje
predlogu ravnateljstva.

Glavna skupština prima oba ova iz-
vješća do znanja, prihvaća predlog o raz-
diobi čistoga ostatka, izjavljuje upravi,
ravnateljstvu i nadzornom vijeću svoje za-
dovoljstvo, te im podjeljuje absolutorij.
Tim bje skupština zaključena.

Posujilnica i hranilnica u Kopru
traži

činovnika.

Ponude neka se pošalje najdalje
do konca t. mj. upravnomu od-
boru, koji će prositeljem dati po-
bliže obavijesti.

Prvo slovensko skladište pokućstva

Antona Černigoj

Trst
Via di Piazza vecchia 1, u kući Maroni,
podružnica stolarske zadruge u Gorici.

Skladišta u Solkanu - Trstu.

Tvornica sa strojevnim obratom.

Svaka je konkurencija nemoguća
jer je pokućstvo iz prve ruke.

Rodoljubi! Kupujte samo Cirilo-Methodijske žigice!

VAŽNO ZA SVAKOGA! Razprodaja!

Uz nečuvano jeftine cijene za ciglih 2 for. 95 nov. može se
dobiti krasna garitura sastojeta iz 14 dragocjenih nakitnih predmeta;

- 1 elegantni goldin ili nikalji oklopni lanac zajedno sa privjeskom.
- 1 Pariski sistem.
- 1 goldin-igla za kravate sa imitiranimi briljantima.
- 1 par pozlaćenih gumba za manjete, marka „Garantie“.
- 1 garitura goldin-dugmeta za košulje i ogat sastojeta od 5 kom.
- 1 par prave srebrene naušnice sa službenom puncom.
- 1 goldin-prsten sa elegantnim kamenom.
- 1 žepno ogledalo u etui-u.

Četrnaest ovih vrijednostnih i krasnih predmetah
zajedno sa anker-remontaor-uroz razabije za ciglih
2 for. 95 nov. pouzdem III ako se novac unapred doznači tvrdka.

Krakov, Stradom BRÜDER HURVIZ 17, Austrija.

Neodgovarajuće prima se u roku od 8 dana nitrag te se novac vraća, tako da kupac
nikakav risko ne nosi.

Bugato ilustrirani cijenici različitih draguljarskih stvari badava i franke.
Preprodavaoci i posrednici traže se.

Franjo Kružić

RIEKA — Via Fiumara br. 14 — RIEKA

odprema putnike u Sjevernu, Južnu i Srednju Ameriku,
Afriku, Australiju, Kanadu, Novu Zelandiju itd. itd. sa
najboljima parobrodarskim društvima.

Upute i dopisivanje bezplatno. — Brzjavi: KRUŽIĆ - Rieka.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“

Izvrstni domaći lijek proti
**influenci, kašlju, nahladi
i hrapavosti, protiprsnom
kataru ili promuklosti
grla.**

Cijena 50 para.
Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.
Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Tvrđka

SCHIVITZ & C.
(Zivic i dr.) Trst
vica-Commerciale broj 2,
preporuča svoje
štrcaljke proti peronosperi, in-
ziniira Zivica i druge, mješavine
i strojeve za samoporoje leži,
matilnice i čistilice za žita, slamerznicke, Za-
gova za svaku uporabu te u obće sve stroje, oranje
i materijale za gospodarstvo i obrtničtvo po naj-
nižim cijenama, koje se priobćuje na zahtjev.

Strana 1250

RJEČNIK
HRVATSKO-TALIJANSKI.

©

Pripravio ga za tisk
DRAGUTIN A. PARČIĆ
Hrvatski kanonik u Rimu.

Treće ponudženo i popravljeno izdaje.

Cijena po iztisku:
a) Meko vezan 6 kruna;
b) Tvrdo vezan 8 kruna.

Naručbe nepredplaćene, od-
premjaju se pouzdem.

ZADAR.
Tisak i naklada „Narodnoga Lista“
1901.

Meko vezan K 8.

Tvrdo vezan K 8.

Kako vezan K 8.

Strana 1250